

Kritik mot Polismyndigheten i Uppsala län för att en person som omhändertagits för berusning inte kom under läkarvård utan i stället sattes in i arresten

Beslutet i korthet: En person som misstänktes för rattfylleri medtogs till polisstationen för provtagning. Under färden dit uppgav han bl.a. att han hade intagit sömntabletter och flera liter vin. Han uttryckte livsleda och att han bara ville dö. Inne på polisstationen ökade efter ett tag mannens berusningsgrad på kort tid mycket hastigt och han blev helt utslagen. Polisen beslutade då att omhänderta mannen på grund av berusning och placerade honom i arresten. Efter ett antal timmar fick han dock föras till sjukhus med ambulans på grund av låg medvetandegrad. Mot bakgrund av den information som fanns tillgänglig vid tillfället anser jag att polisen omedelbart borde ha sett till att mannen kom under läkarvård i stället för att endast placera honom i arresten. Jag är således kritisk till polismyndighetens handlande.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot Polismyndighetens i Uppsala län handlande i samband med att BB omhändertogs på grund av berusning i februari 2010.

AA uppgav i huvudsak följande. BB misstänktes för rattfylleri och i samband med att han fördes till polisstationen för provtagning uppgav han för polismännen att han just hade tagit en överdos tabletter, Propovan, tillsammans med mycket vin. I samband med provtagningen på polisstationen blev BB snabbt mycket berusad och slutligen "ej kontaktbar". Polisen beslutade då att omhänderta honom enligt lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m., LOB. Sex timmar senare hittades BB medvetslös i cellen och transporterades med ambulans till sjukhus. – AA ifrågasatte varför polisen, mot bakgrund av de uppgifter som BB lämnat, inte körde honom till sjukhus då det fanns klara indikationer på att han hade råkat ut för en förgiftning. Vidare undrade AA varför polisen underlät att delge BB ett körkortsingripande.

I en kompletterande anmälan klagade AA bl.a. på att polisen, i samband med att BB senare överfördes till sjukhus, inte informerade sjukhuspersonalen om intaget av tabletter och alkohol. Han ifrågasatte också vissa tidsangivelser i polisens rapporter.

Utredning

Handlingar i polismyndighetens ärende T949-10 och protokoll över omhändertagandet begärdes in. Vidare inhämtades tillsynsblankett och avviseringsprotokoll från Kriminalvården, häktet Uppsala.

Av handlingarna framgick bl.a. följande. Natten till den 14 februari 2010 fick polisen tips om att en man ”körde på fyllan” i en viss bil. Mannen skulle ha varit på fest under kvällen och druckit alkohol. Polis åkte hem till mannen, BB, och strax före kl. 03.00 beslutades att han skulle medtas till polisstationen för provtagning misstänkt för rattfylleri. BB hade först motsatt sig att följa med men gick motvilligt med på det. Under transporten uppgav BB att han druckit flera liter vin och tagit sömntabletter. I samband med detta uttalade han livsleda och förklarade att han låg i skilsmässa och mådde väldigt dåligt på grund av detta och att han bara ville dö. Han infördes till stationen kl. 03.25. Framme på polisstationen var BB medgörlig och bad om ursäkt för sitt tidigare beteende. Efter urinprovet blev BB mer och mer onycter och trött, händelseförloppet gick väldigt fort. Efter det första blodprovet somnade BB på en brits. Ytterligare prov togs på BB och han fick väckas inför provtagningarna. Beslut fattades om att omhänderta BB enligt LOB kl. 03.45 eftersom han inte ansågs kunna ta hand om sig själv och utgjorde en fara för sig själv. I beslutet antecknades bl.a. följande. ”I samband med provtagning blir BB plötsligt mycket kraftigt berusad. Först hörde man inte vad han sa samt att han inte kunde gå utan stöd. Sedan somnade han. Han uppgav innan han somnade att han druckit flera liter vin samt tagit sömntabletter när han kom hem.” BB placerades i arresten och överfördes till häktet kl. 04.55. På häktets tillsynsblankett antecknades att BB ”kom i rullstol, ramlade av & drogs in i cell”. Tillsyn skedde var femtonde minut. Kl. 10.10 upphörde omhändertagandet i samband med att BB transporterades med ambulans till sjukhuset på grund av låg medvetandegrad.

Ärendet remitterades till polismyndigheten för upplysningar och yttrande över omhändertagandet av BB. Polismyndigheten anmodades redogöra för vilka överväganden som föregick beslutet att omhänderta och sätta in BB i arrest med beaktande av det som kom fram vid ingripandet. Gjordes det t.ex. några överväganden i frågan att i stället köra BB till en sjukvårdsinrättning och – om så var fallet – anledningen till att så inte skedde.

Polismyndigheten (länspolismästaren CC) kom in med remissvar av vilket framgick bl.a. följande.

Redogörelse för berörd befattningshavares synpunkter

Berörd befattningshavare utgörs av den som under natten tjänstgjorde som vakthavande befäl vid Polismyndigheten i Uppsala län.

Eftersom det fanns en misstanke om rattfylleribrott så skulle provtagningar göras. Innan sjuksköterska anlände till polishuset så kontrollerade berörd befattningshavare BB och konstaterade att denne var påverkad, men bedömde att det inte skulle vara några problem att genomföra blodprovstagning. En sjuksköterska genomförde dessa blodprov med ca en timmes mellanrum. Då BB var kraftigt berusad efter att blodprov nr 2 tagits, ca 04.48, beslutade aktuell befattningshavare att BB skulle omhändertas enligt LOB. Befattningshavaren gjorde en bedömning av om BB skulle låsas in i arrest eller om denne skulle få någon annan form av vård. Enligt

befattningshavarens bedömning förelåg inte något hinder att låsa i BB i en tillnyktringscell med kontinuerlig tillsyn av välutbildade arrestvakter. Detta beslut hade givetvis kunnat omprövas om exempelvis arrestvakterna sett förändringar i den omhändertagnes tillstånd. Det är enligt befattningshavaren inte ovanligt att personer som är omhändertagna enligt LOB är så pass berusade att de får föras till arrestavdelningen i rullstol.

När befattningshavaren avslutade sitt arbetspass vid 07.00 hade denne inte hört något ifrån arrestvakterna angående BB varför befattningshavaren utgick ifrån att BB:s tillstånd inte hade förändrats.

Befattningshavaren vill också tillägga att denne inte tvekar att ta frihetsberövade till vård om så erfordras.

Berörd befattningshavare dag 2, gällande tilläggsanmälan

Vad gäller den information som delgavs ambulanspersonalen kan berörd befattningshavare inte minnas vad som sades. Denne tillägger dock att om alkoholkonsumtion i kombination med tablettintag förelegat har det sannolikt meddelats ambulanspersonalen, då detta är en standardfråga då de hämtar en person i arresten.

Berörd befattningshavare har varit medveten om att beslutet om att omhänderta BB:s körkort inte delgavs honom. Det har dock varit befattningshavarens avsikt att tillse att en patrull skickades till sjukhuset i detta syfte. Det är däremot svårt för befattningshavaren att komma ihåg anledningen till att denna åtgärd inte genomfördes.

Polismyndigheten i Uppsala läns bedömning

I aktuellt ärende hävdade BB att hans alkoholpåverkan orsakats av s.k. eftersupning och att han tagit sömnmedlet Propavan. Det är långt ifrån ovanligt att personer misstänkta för rattfylleri lämnar denna förklaring. Det är vidare långt ifrån ovanligt att narkomaner och alkoholpåverkade har tagit, alternativt hävdar att de tagit, en kombination av narkotika och alkohol. Det ankommer då på vakthavande befäl att bedöma tillståndet för personen i fråga och avgöra om vederbörande skall sättas in i arrest eller transporteras till sjukvårdsinrättning. I aktuellt fall gjorde vakthavande befäl bedömningen att BB var kraftigt berusad men inte i så dåligt skick att han behövde föras till sjukhus. Vid tidpunkten för blodprov nummer två sov BB men kunde väckas och var således inte medvetlös. Han transporterades därefter i rullstol till arrestavdelningen. Det kan tilläggas att det inte är ovanligt att personer som är omhändertagna enligt LOB transporteras på detta sätt. Det är heller inte ovanligt att dessa personer kastar upp under sin vistelse i arrestcell. De kontrolleras dock noggrant av arrestvakter och läggs i framstupa sidoläge. Om en omhändertagen persons tillstånd försämras under omhändertagandet ankommer det på tillsynspersonalen att meddela vakthavande befäl därom, vilken därefter kan ompröva sitt beslut. I detta fall fick vakthavande befäl ingen sådan information och utgick därför ifrån att BB:s tillstånd var oförändrat. Polismyndigheten anser därför inte att vakthavande befäl kan anses ha agerat felaktigt i detta ärende.

Vilken information som lämnats till ambulanspersonalen går inte att utreda, men Polismyndigheten ser ingen anledning att misstänka att vakthavande befäl i detta skede, medvetet skulle ha undanhållit information för ambulanspersonalen.

Polismyndigheten bedömer det vidare som styrkt att BB avtransporteras med ambulans omkring klockan 10.10, då detta finns dokumenterat dels i protokollet över beslut/ingripande över tvångsåtgärder enligt LOB och dels i händelserapport upprättad av Länskommunikationscentralen.

Att BB inte delgivits att dennes körkort omhändertagits är enligt polismyndigheten beklagligt. Det framgår dock av dokumentationen i ärendet att det varit vakthavande befäls avsikt att sända en polispatrull till sjukhuset för att där delge honom omhändertagandet av körkortet. Varför så aldrig skedde är dock oklart.

Sammanfattningsvis anser Polismyndigheten att det är djupt beklagligt att BB:s tillstånd försämrades under dennes vistelse vid arrestavdelningen, vilket ledde till att denne fick föras till sjukhus. Polismyndigheten anser dock inte att BB:s tillstånd orsakades av något fel som begåtts av någon anställd vid Polismyndigheten.

AA yttrade sig över polismyndighetens remissvar.

Bedömning

Den som anträffas så berusad av alkoholdrycker eller annat berusningsmedel att han inte kan ta hand om sig själv eller annars utgör en fara för sig själv eller för någon annan får omhändertas av en polisman (1 § första stycket LOB). Om det behövs med hänsyn till den omhändertagnes tillstånd, ska han så snart det kan ske undersökas av en läkare (3 § LOB). En omhändertagen person som inte bereds vård på sjukhus eller någon annan vårdinrättning och inte heller tas om hand på något annat sätt eller annars kan frigges får hållas kvar. Den omhändertagne får därvid tas i förvar om det är nödvändigt med hänsyn till ordning eller säkerhet (4 § LOB).

I Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om omhändertagande av berusade personer föreskrivs att polisen, när en berusad person omhändertas av en polis, ska bedöma om den omhändertagne, på grund av en skada eller av någon annan orsak, behöver omedelbar läkarvård (3 kap. 1 § i FAP 023-1). Läkarundersökning ska enligt 3 kap. 2 § ske, om tillståndet kan misstänkas vara förorsakat av sjukdom, den omhändertagne har en inte obetydlig kroppsskada eller kan befaras ha fått inre skador eller skullskador, eller berusningen eller omtöckningen närmar sig eller medför medvetlöshet, påverkar andningen eller medför motorisk oro, rastlöshet eller svettning eller är förenad med anmärkningsvärda eller svår-förståeliga psykiska symtom.

Av utredningen framgår att BB under cirka en timmes tid förefaller att ha varit i någorlunda gott skick. Han talade med polismännen i bostaden, under färden till polishuset och till en början även i polishuset. Sedan stegrades hans berusningsgrad mycket hastigt på kort tid och han blev helt utslagen. Polisen beslutade därefter att omhänderta BB enligt LOB och placerade honom i arresten. Sex timmar efter omhändertagandet fick BB föras till sjukhus med ambulans på grund av låg medvetandegrad. – AA har ifrågasatt polisens handlande och ansett att polisen borde ha sett till att BB kom under läkarvård.

Jag vill först framhålla att det är utomordentligt vanskligt att i efterhand avgöra, om ett omhändertagande enligt LOB var korrekt eller inte. Det är givetvis mycket svårt för den som inte själv befunnit sig på plats att efteråt bedöma förutsättningarna för ett omhändertagande och vilka åtgärder som borde ha vidtagits. Viss försiktighet måste därför iakttagas vid en sådan prövning.

Jag har i och för sig inte någon anledning att ifrågasätta polisens bedömning att förutsättningarna för ett omhändertagande av BB enligt LOB var uppfyllda. Det har bl.a. kommit fram att BB vid tidpunkten för beslutet var kraftigt berusad. Polismyndigheten har också i sitt yttrande framhållit att det inte är ovanligt att berusade personer uppträder på det sätt som BB gjorde vid tillfället, t.ex. hävdar att de intagit både narkotika och alkohol.

I det nu aktuella fallet berättade emellertid BB för polismännen, under den tid då han var vaken och förmögen att tala, allmänt om sin livssituation och sin döds-längtan. Han uppgav då också att han hade intagit både sömntabletter och en icke oansenlig mängd vin. Dessa uppgifter – i kombination med att BB:s berusnings-grad på kort tid synes ha ökat mycket hastigt och att han föreföll att ha blivit i det närmaste helt utslagen – borde enligt min uppfattning ha medfört, att polisen omedelbart såg till att hans tillstånd blev föremål för läkares bedömning. Jag anser att polisen vid sin bedömning av behovet av medicinska åtgärder i fall som detta måste iaktta en viss säkerhetsmarginal för att minimera risken för att den omhändertagnes liv eller hälsa äventyras. Jag är således kritisk till polismyndig-hetens handlande i det nu aktuella fallet.

Slutligen noterar jag att polismyndigheten har beklagat att delgivningen av det omhändertagna körkortet inte gick rätt till. Vad som i övrigt har kommit fram föranleder inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.